

УДК 378.147:376.011.3-027.561-051(437.1)

DOI: <https://doi.org/10.64076/GQP-25.04.2026.001>

Васьківська І. О.

старший викладач кафедри психології,
логопедії та інклюзивної освіти

Житомирський державний університет імені Івана Франка

<https://orcid.org/0000-0002-1346-0255>

СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛОГОПЕДІВ У ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

Підготовка логопедичних кадрів у Чехії має свої особливості. В залежності від вектору подальшого працевлаштування (освітня або медична сфери), специфіка навчання дещо різниться. Кількість закладів вищої освіти, де готують логопедів, є помітно меншою в порівнянні із Україною. Провідну роль у цьому процесі відіграють Університет Палацького в місті Оломоуц та Університет імені Масарика у місті Брно.

В Університеті Палацького (Univerzita Palackého) підготовка логопедів здійснюється на факультеті педагогіки (декан наразі – Войтех Регек). Факультет надає вищу освіту майбутнім педагогам різних типів закладів дошкільної освіти, початкової та середньої шкіл, закладів позашкільної і вищої освіти, а також фахівцям у сфері державного управління і самоврядування. Педагогічний факультет складають інститути (Інститут педагогіки та соціальних досліджень, Інститут спеціально-педагогічних досліджень) та кафедри (кафедра антропології та медичних наук, кафедра біології, кафедра чеської мови та літератури, кафедра музичної освіти, кафедра математики, кафедра початкової та дошкільної педагогіки, кафедра психології та патопсихології, кафедра соціальних наук, кафедра технічної та інформаційної освіти, кафедра художньої освіти, кафедра іноземних мов). Підготовку логопедів забезпечує відділення логопедії та дослідження комунікативних процесів (завідувач сьогодні – Катержина Вітаскова), що разом із відділенням інтелектуальних та емоційно-поведінкових розладів, відділенням експресивної терапії та особистісного і соціального розвитку, відділенням сенсорних розладів

та відділенням спеціальної педагогічної пропедевтики і консультування, входить до структури Інституту спеціально-педагогічних досліджень [2].

Основна освітня програма підготовки логопедичних кадрів Університету Палацького – «Логопедія». Здобуття освіти за вказаною одноцикловою програмою відбувається впродовж 5 років та зумовлюється багатоетапною процедурою відбору майбутніх здобувачів. Навчання ґрунтується на міждисциплінарному підході, що поєднує соціальний, науковий, психолого-педагогічний, медичний та лінгвістичний аспекти. Програма передбачає набуття спеціальних професійних компетентностей в галузі логопедії для роботи із дітьми та дорослими, які мають порушення мовлення й комунікації, порушення голосу і слуху, орфарціальні порушення та розлади ковтання, а також враховує мультикультурний та білінгвальний напрямки роботи. По завершенню навчання випускники зможуть знайти місце професійної реалізації у сфері освіти та, після подальшого проходження спеціалізованого курсу – у системі охорони здоров'я.

В Університеті імені Масарика (Masarykova univerzita), що розташований у місті Брно, так само як і в Університеті Палацького, підготовку фахівців логопедичного профілю забезпечує педагогічний факультет (деканом нині є Сімона Коричанкова). На факультеті функціонують 2 інститути (Науково-дослідний інститут шкільної освіти, Інститут досліджень інклюзивної освіти) та 20 кафедр (кафедра англійської мови та літератури, кафедра біології, кафедра чеської мови та літератури, кафедра інших іноземних мов, кафедра французької мови та літератури, кафедра фізики, хімії та професійної освіти, кафедра географії, кафедра історії, кафедра музичної освіти, кафедра математики, кафедра німецької мови та літератури, кафедра громадянської освіти, кафедра педагогіки, кафедра соціальної педагогіки, кафедра спеціальної та інклюзивної педагогіки, кафедра технічної та інформаційної освіти, кафедра фізичного виховання та оздоровчої освіти, кафедра мистецтва і дизайну). Підготовку логопедів за бакалаврською та магістерською програмами реалізує кафедра спеціальної та інклюзивної педагогіки (діючий завідувач – Дана Замечнікова) [1].

Базова освітня програма логопедичного вектору в Університеті Масарика з однойменною назвою «Логопедія» першого рівня вищої

освіти розрахована на 3 роки та дозволяє в подальшому працювати асистентом логопеда або надавати підтримку особам, які мають комунікативні труднощі. Подальше навчання у магістратурі можливе на основі вже здобутого ступеня бакалавра і розраховане ще на 2 роки. Магістерська освітня програма має найбільше міждисциплінарне охоплення в університеті і передбачає підготовку логопеда з широким соціально-науковим поглядом, орієнтованим на психолого-педагогічні дисципліни, який зможе самостійно працювати з дітьми, або дорослими, які мають порушеннями мовлення, комунікації, слуху. Випускники-логопеди зможуть працювати у сфері надання соціальних послуг, освіти або ж галузі охорони здоров'я, однак після виконання додаткових вимог передбачених законодавством Чехії.

Таким чином, специфіка підготовки логопедів у Чеській республіці характеризується високим рівнем міждисциплінарності та чітким розмежуванням професійних траєкторій між освітньою та медичною сферами. На відміну від української моделі, чеська система пропонує як цілісні п'ятирічні цикли, так і ступеневу бакалаврсько-магістерську підготовку. Важливою особливістю є те, що право на повноцінну практику в системі охорони здоров'я випускники отримують лише після виконання додаткових законодавчих вимог зумовлених спеціалізованим навчанням, що підкреслює високі стандарти кваліфікації фахівців логопедичного профілю.

Список літератури

1. Masarykova univerzita. URL: <https://www.muni.cz/> (дата звернення 20.03.2026).
2. Univerzita Palackého. URL: <https://www.upol.cz/> (дата звернення 10.03.2026).